

VOJTEH PAKOSTA.

(Spisal Ant. Sušnik.)

»Quaesivit Dominus sibi virum juxta cor suum«, — »Gospod si je iskal moža po svojem srcu«, — vsklikam s svetim pismom, spominjajoč se plemenitega duhovnika, češkega pesnika in pisatelja, kateri je preminul prve dni meseca julija v Pisku na Češkem v 47. letu svoje dōbe. Vojteh Pakosta je bil dostojen naslednik slavnih pesnikov duhovskega stanū in buditeljev češkega naroda, kateri so bili n. pr. Jablonský, Marek, Vinařický, Štulc, Sušil in Soukop; napajal je svojega duha z vzvišenimi krasotami njih pesniških umotvorov, in popolnivi jih s pesniškimi pridobitvami noveje dōbe, postal je pokojni mlajšemu duhovskemu naraščaju voditelj, za čegar zastavo je s plemenito gorečnostjo korakal voj vrlih sobojevnikov. Plemenitost v obliki, katera je dičila njega spise, ta je samo vnanji odsev plemenitosti svetovnih nazorov in čustev, kakoršna se porajajo v duši, prešinjeni od vere v Boga, kakoršna se nahajajo pri katoliškem duhovniku.

Pakosta je jednako obdeloval vse literarne stroke, osobito kot ljudski pisatelj: v tem oziru so ga prisposodabljali nepozabnemu češkemu pisatelju Ehrenbergerju. Da bi hotel po zaslugi opisati Pakostino literarno delovanje in njega umetelnostni značaj, ni mi možno na tem mestu, prostor je omejen. Trdim pa, da je s Pakosto izgubila češka literarna občina znameniti pojav, bratska občina duhovnikov-pisateljev prosvetljenega duha in najspretnjše pero. Zgodnja smrt je ustavila njega prelagateljsko delovanje iz slovanskih jezikov, zlasti poljščine in slovenščine, s katerim je obogatil češko slovstvo. Priče njega neumorne pesniške delavnosti so skoro vsi odlični češki časopisi in literarni zborniki.

Umevno je, da so se potezala za sotrudištvu duhovnika, pedagoga in tako neobičajnega pisatelja skoro vsa književna katoliška podjetja, in mnogim je pokojnik vtisnil znamko svojega prosvetljenega uma. Bil je n. pr. dolgoleten urednik koledarju »Poutnik« (božjepotnik) in »Svatováclavský kalendář«, dalje »Zábav večerních«; prispeval je marljivo v »Blahověst« in bil je vnet člen »Katoliškemu tiskovnemu društvu«.

S prvo zbirko svojih pesmij je stopil Pakosta stoprav l. 1884. v javnost, zakaj častil je

Horacijevo: »Nonum prematur in annum«. Zbirka se zove »Listy a květy«, s katero se je Pakosta postavil v prednjo vrsto vrle literarne občine češko-slovanske. Leta 1890. je izdal na svetlo drugo zbirko pesmij z imenom »Růže a ostny« (trnje), v kateri se javlja njega umetelski značaj očiščen in njega tvorna sila na vrhuncu, in tretja zbirka pesniška zōve se »Sonety šumavské«.

Izmed leposlovnih povestij in proze navajam ta-le dela: »Dolorosa«, »Komediant«, »Kovář Šimon«, »Venkovský (kmetovski) reformátor«, »Z českých dědin«, povesti in obrazi iz življenja, »Ze statků a z chaloupek«, dalje »Výklad katechismu«, mnogo člankov, studij in literarnih razprav.

Gledé na njega prelagateljsko delovanje je pisal »Hlas Naroda«, zlasti o prevodih iz slovenščine in poljščine, to-le: »In da bi pokojni Pakosta drugega ne bil nič spisal, kakor te prevode, že to mu utrjuje na veke častno mesto v češkem slovstvu.« Prevel je iz slovenščine v češčino Simon Gregorčičeve »Poezije« in Jurčičevega »Desetega brata«; iz poljščine je pa prevel povest »Strašný dědeček« in Lukasz-kiewiczzevo povedko »Štěst na vsi« (Sreča v vasi).

Vojteh Pakosta se je porodil dné 14. aprila l. 1846. v Dešné blizu Sobjeslave, šolal se je na gimnaziji v Henrikovem Gradcu, bogoslovje je dovršil v Pragi in v duhovnika je bil posvečen dné 16. julija l. 1871. Kapelanoval je kratko dōbo na deželi, na to je bil pa poklican za kapelana v Prago, postal je tu katehet novomeških šol in naposled bil imenovan profesorjem praške višje dekliske šole. Pogreb se je vršil dné 13. julija v Pragi iz cerkve sv. Štefana na višegradsko grobišče; bil je veličasten, dasi posvetni češki pisatelji in pesniki niso spremili sodruga svojega na književnem polju k poslednjemu počitku. Da bi ne bil pokojni Pakosta katoliški duhovnik, izkazali bi mu bili izvestno v mnogobrojnem številu zadnjo čast. (Sapientia sat!) Na Pakosti zopet vidimo, kako slovstvene veličine sedanje vrste čislajo katoliškega duhovnika-pisatelja in kako priznanje imajo za katoliške knjige. Upamo pa, da pravična zgodovina ne pozabi nikdar imena Vojteha Pakoste, niti tedaj, ko bode mnoge sedanje laži-veljake zagrnila zaslužena pozabljenost.

